

9 789993 113300

Un inventator care descoperă o legătură directă cu tot ce-i mai rău în oameni, un consilier în probleme de crimă, un hipnotizator care trece oamenii de cealaltă parte a oglinzilor, un univers kakfian de clădiri numerotate ca emblemă a destinului unui funcționar profund nefericit, o civilizație a furnicilor inteligente care anticipează viitorul omenirii... paisprezece povestiri inedite, lumi fictive care pot fi savurate ca tot

atâte:
fantas
consa
dintre

ZAMBITI VA ROG
32017703
322

 LIBRIS
19 17.00

iu
|
cani.

9789993113300

16/09/10

Redactor Diana Crupenschi
Corector Marilena Bălășel
Tehnoredactor Constantin Niță

Foto credit: **iStockphoto**

KURT VONNEGUT
LOOK AT THE BIRDIE

© 2009 by The Kurt Vonnegut, Jr., Trust

© 2009 by Sidney Offit (prefață)

This translation published by arrangement with Delacorte Press, an imprint of The Random House Publishing Group, a division of Random House, Inc., New York.

© Editura UNIVERS, 2010, pentru prezenta traducere

EDITURA UNIVERS
Mircea Vulcănescu 2, sector 1, București
tel./fax: (021) 315.33.08
comenzi: office@edituraunivers.ro
www.edituraunivers.ro

ISBN 978-99931-13-30-0

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i> de Sidney Offit	7
Confido	19
Ghinionistul ghinioniştilor	35
Strigă cât te ține gura	52
Clubul privat al lui Ed Luby	67
Cântec pentru Selma	127
Sala oglinzilor	147
Omuleții binevoitori	167
Bună ziua, roșcato!	180
Picături mici de ploaie	197
Furnicile pietrificate	218
Onoarea vânzătorului de ziare	241
Zâmbiți, vă rog!	252
Regele și regina universului	260
Omul care explica bine	283

Alplaus,
no. 37 N.Y.
11 februarie, 1951

Dragă Miller,

M-am gândit, mai degrabă vag, la ceva ce aş vrea să adaug la recenta mea scrisoare adresată ție. E vorba de chestia asta legată de *școală*: școală de pictură, școală de poezie, școală de muzică, școală de scriitori. După război, am făcut vreo doi ani de studii postuniversitare la Catedra de antropologie a Universității din Chicago. La îndemnul unui asistent universitar inteligent și nevrotic cu numele de Slotkin, a început să mă intereseze noțiunea de școală (îți explic imediat ce vreau să spun cu asta) și m-am hotărât să scriu o lucrare pe marginea acestui subiect. Scrisesem vreo patruzeci de pagini despre chestia asta bazându-mă pe Școala Cubistă din Paris, după care cei de la facultate mi-au spus că aş face mai bine să aleg un subiect legat strict de antropologie. Mi-au sugerat, mai degrabă cu fermitate (Slotkin abținându-se) să mă ocup de Dansul Fantomei din 1894. La scurt timp după asta, am rămas fără bani și m-am angajat la General Electric și nu am mai reușit niciodată să trec de faza notițelor în chestiunea legată de Dansul Fantomei, a naibii de interesantă, de altfel.

Numai că ideea lui Slotkin despre importanța școlilor mi-a rămas întipărită în minte și pare a fi o chestiune pertinentă în ochii mei, ai tăi, ai lui Knox, ai lui McQuade și ai oricărui scriitor al cărui succes literar ne preocupă. Slotkin spunea așa: nici un individ care a atins celebritatea în arte nu a devenit faimos de unul singur, ci a reușit să ajungă în fruntea unui grup de indivizi cu opinii asemănătoare. Acest lucru a funcționat de minune în cazul cubiștilor, iar Slotkin avea o groază de dovezi edificatoare cum că teoria se aplica la fel de bine în cazul lui Goethe, Thoreau, Hemingway sau oricare alt nume care contează.

Dacă teoria asta nu-i adevărată sută la sută, atunci e suficient de adevărată cât să fie interesantă și poate chiar utilă.

Slotkin spunea că școala înzestrează individul cu doza fantastică de curaj de care are nevoie ca să dozească să contribuie cu ceva la cultura acestei lumi. Îl înzestrează cu morală, cu spirit de castă, cu resursele atâtor minți luminate și poate, mai presus de toate, cu unilateralitatea încrederii în sine. (Relatarea pe care am făcut-o teoriei lui Slotkin de acum patru ani e destul de subiectivă, prin urmare, hai să spunem că Vonnegut, un imitator al lui Slotkin, spune asta.) Cât despre unilateralitatea menționată, sunt convins că nimeni nu poate face mare lucru în artă dacă devine nespus de rezonabil, văzând toate lucrurile pe toate fețele, iertând toate păcatele.

Slotkin mai spunea și faptul că în artă o persoană nu are de ales: trebuie să aparțină unei școli, fie ea bună sau rea. Nu știi cărei școli îi aparții tu. În momentul actual, școala mea e alcătuită din Littauer & Wilkenson (agenții mei) și din Burger, în rest din nimeni altcineva.

~~Din lipsa oricărui alt sprijin, scriu pentru aceștia: bombasticism eficient și de bună calitate.~~

De cinci săptămâni sunt pe cont propriu. Am scris un roman de dragoste care s-a dovedit a fi tare scurt și vreo două povestiri a câte cinci mii de cuvinte fiecare. Probabil că unele dintre ele vor avea succes. Azi e duminică, iar întrebarea pe care mi-o pun este: oare mâine de ce am să mă apuc? Deja știu care-i răspunsul. Și mai știu și faptul că e răspunsul greșit. Am să mă apuc de ceva care să le placă celor de L&W Inc., lui Burger și, Doamne-ajută, celor de la MGM.

Bineînțeles, alternativa evidentă ar fi ceva care să le placă celor de la *Atlantic*, *Harpers* sau de la *New Yorker*. Iar ca să fac asta, ar trebui să scriu ceva în stilul unuia sau al altuia și cred că aș fi în stare să realizez un asemenea lucru. Cred că aș putea face asta. Tot ce trebuie e să produci ceva în stilul oricăreia dintre duzina de școli înființate în urmă cu zece, douăzeci, treizeci de ani.

Poți să ai mare succes dacă te înfățișezi în fața lumii cu o chestie contrafăcută, vrednică de laudă. Și, evident, dacă apari în *Atlantic* sau *Harpers* sau în *New Yorker*, atunci sigur că trebuie să fii scriitor, căci toată lumea spune asta. Nu e competiție prea mare pentru cecurile grase obținute de pe urma scrierilor impresionant de superficiale! În lipsă de ceva mai tentant decât atât, am să rămân credincios banilor.

Așadar, tot povestindu-ți atâtea, unde am rămas? Presupun că în Alplaus, New York, dorindu-mi să pot aduna de undeva ceva avânt și încredere, originalitate și prejudecăți noi. Așa cum spunea Slotkin, lucrurile astea sunt produsele unui grup. Nu se pune problema de a-l găsi pe Mesia, ci trebuie ca un grup să-l creeze, iar asta e o străduință care ia ceva timp.

Dacă un lucru de genul ăsta se petrece pe undeva (în nici un caz la Paris, din câte spune Tennessee Williams), mi-ar plăcea la nebunie să mă implic în așa ceva. Mi-aș da până și brațul drept ca să fiu cuprins de entuziasm. Martor mi-e Dumnezeu că există o groază de lucruri despre care se poate scrie, cu siguranță acum mai mult ca niciodată. Din câte se pare, tu ai vrea așa ceva, eu aș vrea așa ceva, toată lumea ar vrea așa ceva.

Dacă e să-i dau dreptate lui Slotkin, poate că moartea instituției prieteniei reprezintă moartea inovației în domeniul artelor.

Scrisoarea asta e plină de aiureli plictisitoare, mustind de autocompătimitate. Însă se pare că e genul de scrisoare pe care o scriu scriitorii și cum am să-mi dau demisia de la *General Electric*, dacă nu sunt scriitor, atunci sunt un nimeni.

Al tău, cu sinceritate,
Kurt
o personalitate tulburată

CONFIDO

Vara murise liniștită prin somn, iar Toamna, ca un executor testamentar convingător, pune viața la adăpost sigur până când Primăvara avea să vină să o ceară înapoi. La unison cu această alegorie tristă și blândă de dincolo de fereastra din bucătăria căsuței sale, Ellen Bowers pregătea dis-de-diminează micul dejun al zilei de marți pentru soțul ei, Henry. De cealaltă parte a peretelui subțire, Henry bolborosea, dansa și se pălmuia singur sub dușul rece.

Ellen era o femeie blondă și minionă, abia trecută de treizeci de ani, vioaie și isteată fără îndoială, în ciuda faptului că era îmbrăcată cu un capot inform. Ar fi iubit viața în aproape oricare altă împrejurare, dar de data asta o iubea cu o emoție coplesitoare care semăna cu nota vibrantă de încheiere a unei orgi bisericesti, căci în dimineața asta era convinsă în sinea ei că soțul său, pe lângă faptul că era un om cumsecade, avea să fie în curând și bogat, și celebru pe deasupra.

Nu se așteptase la așa ceva, rareori visând la asta și mulțumindu-se cu lucruri ieftine și cu mici escapade ale spiritului care nu costau nimic, cum ar fi să mediteze asupra toamnei. Henry nu era o persoană care câștiga bine. Știuseră asta de la bun început.